

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ КРИЗОВИХ ЯВИЩ**

Пояснювальна записка і розрахунки
до кваліфікаційної роботи магістра
за освітньою програмою «Менеджмент організацій і адміністрування»
спеціальності 073 «Менеджмент»

Розробив: здобувач вищої освіти
за другим (магістерським) рівнем
(роботу виконано самостійно,
відповідно до принципів
академічної доброчесності)
групи 217-МОА-323
Віктор ЛИСТРОВИЙ
(власне ім'я та прізвище)

Керівник:
д-р екон. наук, професор
Олена ДИКАНЬ
(власне ім'я та прізвище)

Рецензент Ірина ТОКМАКОВА
(власне ім'я та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Дана кваліфікаційна робота включає в себе 19 слайдів, 121 аркуш пояснювальної записки формату А4, що включає 7 рисунків, 15 таблиць та 77 літературних джерел.

Ключові слова: КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ, КОНКУРЕНЦІЯ, КРИЗОВИ ЯВИЩА, ПІДПРИЄМСТВО, ПРОДУКЦІЯ.

Об'єктом дослідження є процеси забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних промислових підприємств.

Метою дослідження є розробка заходів, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності підприємства, що займається виробництвом кабельно-провідникової продукції, в умовах кризових явищ.

У кваліфікаційній роботі розглянуто сутність поняття «конкурентоспроможність підприємства» та її значення в умовах кризових явищ.

Вивчено фактори впливу, основні методи оцінки конкурентоспроможності, а також специфіку адаптації підприємства до кризового середовища.

На основі аналізу діяльності ПАТ «Південкабель» запропоновано напрями вдосконалення конкурентоспроможності, включаючи впровадження інноваційних технологій, оптимізацію витрат та розвиток маркетингових стратегій.

Результати дослідження сприяють забезпеченню стійкості підприємства, зміцненню його ринкових позицій та довгостроковому розвитку.

ABSTRACT

This qualification work includes 19 slides, 121 sheets of an explanatory note of A4 format, including 7 figures, 15 tables and 77 literature sources.

Keywords: COMPETITIVENESS, COMPETITION, CRISIS PHENOMENA, ENTERPRISE, PRODUCTS.

The object of the study is the processes of ensuring the competitiveness of domestic industrial enterprises.

The purpose of the study is to develop measures aimed at increasing the competitiveness of an enterprise engaged in the production of cable and wire products in the conditions of crisis.

In the qualification work, the essence of the concept of "competitiveness of enterprise" and its significance in the conditions of crisis phenomena is considered.

The factors of influence, the main methods of assessing competitiveness, as well as the specifics of adaptation of the enterprise to the crisis environment have been studied.

Based on the analysis of the activities of PJSC "Pivdenkabel", directions for improving competitiveness are proposed, including the introduction of innovative technologies, cost optimization and the development of marketing strategies.

The results of the study contribute to ensuring the stability of the enterprise, strengthening its market positions and long-term development.

Український державний університет залізничного транспорту

Факультет економічний

Кафедра Менеджмент, публічне управління та HR-технології

Ступінь вищої освіти магістр

Освітня програма «Менеджмент організацій і адміністрування»
за спеціальністю 073 «Менеджмент»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
д.е.н., професор
(вчене звання)

Олена ДИКАНЬ
(власне ім'я та прізвище)

21 жовтня 2024 р.



(підпис)

**ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ**

Віктору Листровому

(власне ім'я та прізвище)

1. Тема роботи *Забезпечення конкурентоспроможності підприємства в умовах кризових явищ*

керівник роботи *Олена Дикань д-р екон. наук, професор*

(власне ім'я та прізвище, науковий ступінь, вчене звання)

затверджено розпорядженням по економічному факультету від "21" жовтня 2024 року №28/24

2. Строк подання здобувачем вищої освіти роботи 12 січня 2025 року

3. Вихідні дані до роботи Статистична звітність підприємств, нормативно правові та законодавчі акти України, науково-методичні розробки вітчизняних та зарубіжних авторів, матеріали періодичних видань, аналітичні і статистичні матеріали Держкомстату України та результати власних розрахунків

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Підходи щодо визначення конкурентоспроможності підприємства. Вартісний підхід до управління бізнесом як інструмент забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Методологічні основи побудови моделі конкурентоспроможності підприємства. Загальна характеристика підприємства. Аналіз обсягів виробництва та реалізації продукції. Аналіз ефективності використання трудових ресурсів. Аналіз ефективності використання основних виробничих фондів. Аналіз ефективності використання обігових засобів. Аналіз собівартості виробленої продукції. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства. Оцінка внутрішніх конкурентних переваг підприємств. Резерви підвищення конкурентоспроможності підприємства. Швидкість подачі товару на

ринок як додаткова конкурентна перевага. Удосконалення напрямів поліпшення конкурентоспроможності ПАТ «Південкабель» в умовах кризових явищ.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

1 Теоретичні аспекти підвищення і оцінки конкурентоспроможності підприємств – п'ять слайдів. 2 Організаційно-економічна характеристика ПАТ «Завод Південкабель»- п'ять слайдів. 3 Рекомендації щодо удосконалення конкурентоспроможності діяльності ПАТ «Південкабель» та способи її підвищення - сім слайдів.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада Консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 21 жовтня 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретичні аспекти підвищення і оцінки конкурентоспроможності підприємств	15.11.2024	
2	Організаційно-економічна характеристика ПАТ «Завод Південкабель»	10.12.2024	
3	Рекомендації щодо удосконалення конкурентоспроможності діяльності ПАТ «Південкабель» та способи її підвищення	08.01.2025	
4	Графічна частина	10.01.2025	

Здобувач вищої освіти

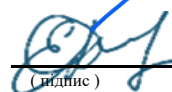


Віктор ЛИСТРОВИЙ

(підпис)

(власне ім'я та прізвище)

Керівник роботи







Олена ДИКАНЬ

(підпис)

(власне ім'я та прізвище)

Зміст

Вступ	7
1 Теоретичні аспекти підвищення і оцінки конкурентоспроможності підприємств	10
1.1 Підходи щодо визначення конкурентоспроможності підприємства	10
1.2 Вартісний підхід до управління бізнесом як інструмент забезпечення конкурентоспроможності підприємства	15
1.3 Методологічні основи побудови моделі конкурентоспроможності підприємства	22
Висновки до першого розділу	40
2 Організаційно-економічна характеристика ПАТ «Завод Південкабель»	42
2.1 Загальна характеристика підприємства	42
2.2 Аналіз обсягів виробництва та реалізації продукції	45
2.3 Аналіз ефективності використання трудових ресурсів	49
2.4 Аналіз ефективності використання основних виробничих фондів	60
2.5 Аналіз ефективності використання обігових засобів	68
2.6 Аналіз собівартості виробленої продукції	74
2.7 Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	78
Висновки до другого розділу	82
3 Рекомендації щодо удосконалення конкурентоспроможності діяльності ПАТ «Південкабель» та способи її підвищення	87
3.1 Оцінка внутрішніх конкурентних переваг підприємств	87
3.2 Резерви підвищення конкурентоспроможності підприємства	96
3.3 Швидкість подачі товару на ринок як додаткова конкурентна перевага	100

Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата				
Розробив		Листровий В.Г.			Забезпечення конкурентоспроможності підприємства в умовах кризових явищ	Лім.	Аркуш	Аркушів
Перевірив		Дикань О.В.					5	121
Н. Контр.		Крихтіна Ю.О.				УкрДУЗТ		
Затверд.		Дикань О.В.						

3.4 Удосконалення напрямів поліпшення конкурентоспроможності	
ПАТ «Південкабель» в умовах кризових явищ	103
Висновки до третього розділу	110
Висновки	112
Список використаної літератури	114

.Список використаної літератури

1 Господарський Кодекс України. [Електронний ресурс]: [офіц. текст станом на 01.01.2025р.]. закон України – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

2 Про інноваційну діяльність - [Електронний ресурс]: закон України: [офіц. текст станом на 31.03.2023 р. зі змінами та доп.]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/40-15> .

3 Про захист економічної конкуренції [Текст]: закон України: офіц. текст: станом на 11 січ. 2001 р. - К. : Парламентське вид-во, 2001. – 235 с.

4 Акімова Л. М., Корж М. В., Чуб І. В. Управління конкурентоспроможністю промислового підприємства : монографія. Рівне : НУВГП, 2017. 121 с.

5 Андросова Т. В., Чернишова Л. О. Управління міжнародною конкурентоспроможністю: навч. посібник у структурно-логічних схемах. Харків: ХДУХТ, 2019. 202 с.

6 Ареф'єва О. В., Кравчук Н. М., Катан М. Я. Теоретичні основи управління конкурентоспроможністю авіатранспортного підприємства. Проблеми економіки. 2019. № 4. С. 127-134.

7 Арсеній Ковальов. Конкурентоспроможність у цифровому просторі. Актуальні проблеми управління та адміністрування: теоретичні і практичні аспекти: зб. матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції науковців та здобувачів вищої освіти, 4 травня 2023 р. / за наук. ред. ректора, доктора економічних наук, професора В.Іванишин. Кам'янець-Подільський : ЗВО «ПДУ», 2023. С.192-196.

8 Балановська Т.І., Гогоуля О.П., Кубіцький С.О., Михайліченко М.В., Троян А.В. Управління організацією: навчальний посібник. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2021. 464 с.

9 Бечко П. К., Голобородько Я. О. Теоретичні засади сутності економічних

категорій «конкуренція» і «конкурентоспроможність». Ефективна економіка. 2015. № 7. URL : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4191> (дата звернення: 17.12.2024).

10 Борисюк І.О., Єрмоєнко А.В. Основні напрями підвищення конкурентоспроможності підприємства. Зовнішня торгівля: право та економіка. 2017. № 6 (35). С. 29-35.

11 Брітченко І. Г., Ладунка І. С. Актуальні проблеми підвищення конкурентоспроможності продукції вітчизняних підприємств. Науковий вісник Ужгородського ун-ту. Серія Економіки. 2015. Вип. 1 (1). С. 116–118.

12 Булах І. В. Математична модель оцінки стратегічної конкурентоспроможності підприємства. Вісник Нац. ун-ту водного господарства та природокористування : зб. наук. праць. 2007. Вип. 3 (39). С. 24–31.

13 Вашків О.П., Собко О.М., Смерека С.Б. Управління конкурентоспроможністю продукції: навч. посіб. для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 272 с.

14 Вінніченко І. І. Еволюція підходів у дослідженні конкурентоспроможності. Агросвіт. 2012. Вип. 8. С. 3–6.

15 Гончарук Т. І. Конкуренція і конкурентоспроможність: зміст і розвиток у перехідній економіці. Суми : Мрія-1 ЛТД: УАБС, 2013. 60 с

16 Грецький Р. Л. Теоретичні підходи до визначення природи і сутності конкуренції. Формування ринкових відносин в Україні. 2007. № 12. С. 35–38.

17 Громова О.В., Потоцька Ю.Є. Оптимізація методів оцінки конкурентоспроможності сучасних підприємств. Приазовський економічний вісник, Випуск №6 (23) 2020. – С. 61-67. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-6-11>

18 Гудзинський О.Д., Судомир С.М., Гуренко Т.О. Управління формуванням конкурентоспроможного потенціалу підприємств (теоретико-методологічний аспект) : монографія. К. : ІПК ДСЗУ, 2010. 212 с.

19 Гуцуляк В. Р. Концептуальні підходи до оцінки рівня конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств. Агросвіт. 2016. № 24. С. 82–85.

20 Дзеніс В.О., Дзеніс О.О. Розробка напрямів підвищення міжнародної конкурентоспроможності підприємства. Економіка і суспільство. 2017. №13. С. 67-70

21 Дикань О. В. Зв'язок соціально відповідальної діяльності та конкурентоспроможності підприємства / О. В. Дикань, О. О. Бела // Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики : матеріали дванадцятої міжнар. наук.-практ. конф. (8 вересня 2023 р., м. Одеса). - 2023. - С. 35-36.

22 Дикань О. В., Білецька Д. О., Грязнов Д. О. Тракткування конкурентоспроможності в сучасних умовах. Вісник економіки транспорту та промисловості. 2018. № 64. С. 31-37.

23 Діагностика стану підприємства : теорія і практика : монографія / за заг. ред. А. Е. Воронкової. Харків : ІНЖЕК, 2006. 448 с.

24 Драган О. І. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теоретичні аспекти. Монографія. К.: ДАКККіМ, 2017. 160 с.

25 Єлець О. П. Сутність конкуренції та конкурентоспроможності підприємства. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2016. №1. С. 58-64.

26 Забезпечення конкурентоспроможності регіонів у контексті активізації економічного розвитку / О. Ю. Бобровська, Т. О. Савостенко, І. Е.

27 Зубкова А.Б., Данько Т.В. Конкурентоспроможність підприємства на зовнішньому ринку: залежність від культури якості: монографія Вид-во нац. техн. ун-ту «Харківський політехнічний інститут»: Харків, 2015. 258 с.

28 Іванов Ю.Б. Конкурентні переваги підприємства: оцінка, формування та розвиток: монографія Х. : ІНЖЕК, 2008. –352 с.

29 Іванюта В. Ф. Теоретико-методологічні підходи формування конкурентоспроможності. Агроінком. 2008. № 1-2. С. 97–101.

30 Каличева Н.Є., Кондратюк М.В., Григоров А.В. Роль

клієнтоорієнтованості у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2022. № 80. С.33-39.

31 Кириченко О. М., Мігдальський А. В. Методи оцінювання конкурентоспроможності підприємства. Ефектива економіка 2017. №2 URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5428%20>,.

32 Кірдіна О. Г., Ковальов А.Ю. Напрями та інструменти забезпечення конкурентоспроможності залізничного транспорту і підвищення рентабельності його роботи Вісник економіки транспорту та промисловості. 2022. № 80 С. 149-156. <https://doi.org/10.18664/btie.80.286706>

33 Кірдіна О. Г., Ковальов А.Ю. Детермінанти розвитку цифрових платформ та їх вплив на конкуренцію / О. Г. Кірдіна, А. Ю. Ковальов // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2023. – № 81-82. – С. 41-52. <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1927666>

34 Кірдіна О.Г., Ковальов А.Ю. Аналіз перспективних напрямів забезпечення конкурентоспроможності підприємств залізничного транспорту в умовах цифровізації. Вісник економіки транспорту і промисловості 2024. № 87 С .46-59 URL: <https://kart.edu.ua/unit/visnik-etp/arhiv-nomeriv/2023-2>

35 Клименко С.М. Управління конкурентоспроможністю підприємства: навч.посіб. К.: КНЕУ, 2018. 520 с.

36 Конкурентоспроможність підприємства : оцінка рівня і напрями підвищення : монографія / за ред. О. Г. Янкового. Одеса : Атлант, 2013. 470 с.

37 Конкурентоспроможність підприємства: навчальний посібник / І.А. Дмитрієв, І.М. Кирчата, О.М. Шершенюк. Харків: ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с.

38 Конкурентоспроможність підприємства: навчальний посібник / І.А. Дмитрієв, І.М. Кирчата, О.М. Шершенюк – Х.: ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с.

39 Корінько М. Д. Диверсифікація в історії економічної думки. Актуальні проблеми економіки. 2003. № 1. С. 2–5.

40 Кривенко Л. В. Сучасні механізми забезпечення конкурентоспроможності національної економіки : монографія / за заг. ред. Л. В. Кривенко. Суми : СумДУ, 2018. 330 с.

41 Крючкова Ж. В. Сутність конкуренції і конкурентоспроможності аграрних підприємств як економічних категорій. Інвестиції : практика та досвід. 2016. № 12. С. 49–53.

42 Куделя В.І. Конкурентоспроможність і фактори, що на неї впливають на ринку залізничних перевезень / Матеріали VII Міжнародної науково - практичної конференції «Моніторинг та аналіз в системі ефективного менеджменту на залізничному транспорті: реалії і перспективи. м. Київ, 25-27 вересня 2019 року АТ «Укрзалізниця», 2019. - С.

43 Кузнецова К. О. Конкурентоспроможність підприємства на основі ресурсного потенціалу. Економічний вісник Нац. тех.. ун-ту України «Київський політехнічний інститут». 2013. № 10. С. 219–223.

44 Кузьмін О. Є. Конкурентоспроможність підприємства : планування та діагностика : Монографія / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник, О. П. Романко; за заг. ред. д.е.н., проф. Кузьміна О.Є. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2011. 180 с.

45 Леськів Г. З., Франчук В. І., Левків Г. Я., Гобела В. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 220 с.

46 Лук'янова О.М. Шляхи підвищення конкурентоспроможності залізничної галузі в сучасних умовах / Лук'янова О.М., Борисенко О.М.// Інфраструктура ринку. - 2019.- №36. - Режим доступу: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/36_2019_ukr/34.pdf

47 Лупак Р. Л. , Васильців Т. Г. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посіб. Львів, 2016. 484 с.

48 Методичні вказівки до виконання кваліфікаційної роботи для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем спеціальності 073 "Менеджмент" / укладачі : О. В. Дикань, Ю. О. Крихтіна ; кафедра менеджменту і адміністрування. - Харків : УкрДУЗТ, 2021. - 35 с.

49 Миленький Д. В. Вибір конкурентної стратегії підприємства за допомогою дерева рішень. Вісник Донецького нац. ун-ту економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. 2008. № 4. С. 9–17.

50 Омеляненко Т. В., Барабась Д. О., Вакуленко А. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. - К.: КНЕУ, 2016. 272 с.

51 Петрова А. Шеховцова І. Конкурентоспроможність підприємства в умовах нестабільності Актуальні проблеми економіки та управління: зб. наук. праць. 2015. № 9. URL: <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/41544/43148>.

52 Піддубний І. О., Піддубна А. І. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: Навчальний посібник Х.: ВД «ІНЖЕК», 2014. 264 с.

53 Позняк С. Конкурентні переваги і конкурентоспроможність. Актуальні проблеми економіки. 2012. №1. С.50–55.

54 Покропивний С. Ф. Економіка підприємства : навч. посібник. Київ : КНЕУ, 2009. 122 с.

55 Польська [та ін.]; за заг. ред. О. Ю. Бобровської. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2013. – 48 с.

56 Портер М. Конкурентна стратегія. Техніки аналізу галузей і конкурентів. Київ: Наш Формат. 2020. 424 с.

57 Рибаківа О.В. Конкуренція і конкурентоспроможність: економічна суть та фактори підвищення. URL: <http://archive.nbuv.gov.ua>.

58 Семенцова О.В., Крихтіна Ю.О. Застосування SWOT-аналізу в системі управління конкурентоспроможністю залізниць на ринку послуг з перевезень пасажирів // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Економіка і менеджмент». – Одеса : МГУ, 2018. – Випуск № 31. – с. 53 – 57. (фахове видання з економічних наук)

59 Смолін І. В. Стратегічна конкурентоспроможність підприємства : змістовні імперативи та критерії оцінювання. Стратегія економічного розвитку України. 2015. № 36. С. 126–137.

60 Соломніков І.В. Формування стратегії забезпечення конкурентоспроможності підприємства на засадах корпоративної соціальної відповідальності. Концептуальна інтенсивність трансформаційних процесів

соціально-економічного розвитку суб'єктів господарювання в умовах цифровізації: колективна монографія за ред. д.е.н., проф. Чобіток В. І. Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2024. С. 134-150.

61 Сторожилова У.Л. Конкуренентоспроможність підприємств України в період цифрової трансформації світу // Матеріали XIV Міжнародної наукової конференції здобувачів вищої освіти «Проблеми розвитку економіки підприємства: погляд молоді» (12 березня 2021р., м. Харків) . – Х.; ХНАДУ, 2021.- 153-155.

62 Сторожилова У.Л., Смелянська Я. Стратегічні тенденції управління конкурентоспроможністю підприємства на ринку роздрібною торгівлі. Трансформаційні процеси в економіці: від конкуренції до кооперації. Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 24 жовтня 2024р.) / редкол. Ю.В.Телячий (гол.) та інш. – Хмельницький : ХКТЕІ, 2024 .С. 165 – 167.

63 Стратегічне управління : навч. посібник / В. Л. Дикань та ін. Київ : Центр уч. літератури, 2013. 272 с.

64 Теоретичні, методологічні та практичні аспекти конкурентоспроможності підприємств : монографія / за загальною редакцією професора О.Г. Янкового. Одеса, Атлант, 2017. 514 с.

65 Управління конкурентоспроможністю підприємств: підручник / П'ятницька Г.Т., П'ятницька Н.О., Шумська С.С., Федорченко Н.В., Гелич А.О., П'ятницький Д.В. За заг. ред. д-р. екон. наук., проф. Г.Т. П'ятницької. К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. 700 с.

66 Уткіна Ю.М. Якісні аспекти забезпечення конкурентоспроможності підприємств. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2019. №65. С. 167-173.

67 Уткіна Ю.М., Остапюк Б.Я. Інноваційний розвиток у механізмі забезпечення глобальної конкурентоспроможності підприємств. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2018. №61. С. 167-173.

68 Фісуненко П. А. Підходи до визначення конкурентоспроможності

підприємства : сутність та еволюція поняття. Бізнес-навігатор. 2020. Вип. 2 (58). С. 152–161.

69 Цибульська Е. І. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посіб. для студентів, які навчаються за спец. 051 – Економіка / Е. І. Цибульська ; Нар. укр. акад. – Харків : Вид-во НУА, 2018. – 320 с.

70 Цибульська Е. І., Мацигура В. І. Теоретичні підходи до формування стратегії підвищення конкурентоспроможності організації. Науковий вісник Ужгородського нац. ун-ту. Серія Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 22. Ч. 3. С. 98–102.

71 Чебанова О.П., Волохов В.А., Волохова І.В. Взаємодія відділів маркетингу і логістики для нарощування конкурентних переваг підприємства // Маркетингові технології в умовах глобалізації економіки України : тези доповідей XVI між нар. наук.-практ. конф. (16-18 грудня 2021 р., м. Хмельницький : ХНУ, 2021. – 158 с. – С. 130-132

72 Шталь Т. В. Вплив маркетингу на формування конкурентоспроможності фірми. Бізнес Інформ. 2019. № 11. С. 425–433.

73 Юхименко П. Конкурентоспроможність підприємства: підручник. Київ: Центр учбової літератури. 2021. 320 с.

74 Beamish Paul W., Morrison Allen, Rosenzweig Philip M. International management. 3. ed. Boston, Mass. etc.: Irwin: McGraw-Hill, 2007

75 David P.A. Path Dependence, its critics, and the guest for “historical economics. Stanford, CA: Economics Department. Working Paper. 2000. №12

76 Douglas S.P. D.K. Rhee . Examining Generic Competitive Strategy Types in US and European Markets Journal of International Business Studies. 1989. Vol. 50. P. 437—463.

77 Pearce J.A., Robinson R.B. Strategic Management: Planning for domestic and Global Competition. 13th edition. Chicago, IL.: R. D. Irwin, Inc., 2012. 1014 p.